

ADRAN 3A – CYNLLUN DIRPRWYO'R ARWEINYDD – SWYDDOGAETHAU GWEITHREDOL

1. Cylch Gorchwyl y Cabinet

- 1.1 Gweithredu fel prif ffocws ar gyfer arweinyddiaeth a phenderfyniadau gwleidyddol o ddydd i ddydd yn ogystal ag atebolrwydd democrataidd, ar lefel gorfforaethol.
- 1.2 Cyflawni pob un o swyddogaethau'r Awdurdod Lleol nad ydynt yn gyfrifoldeb i unrhyw ran arall o'r Awdurdod Lleol, boed hynny yn ôl y gyfraith, neu o dan y Cyfansoddiad.
- 1.3 Cynnig i'r Cyngor:
  - 1.3.1 y polisiau allweddol, a'r strategaethau adnoddau cysylltiedig, sy'n ffurfio fframwaith polisi'r Cyngor, yn ogystal â newidiadau i'r fframwaith hwnnw, gan gynnwys y canlynol:
    - Cynllun Llesiant Cwm Taf a'r Cynllun Corfforaethol;
    - Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf Blynyddol y Cyngor, a lefelau Treth y Cyngor;(cymryd cyngor gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, asiantaethau neu grwpiau sydd â diddordeb, y gymuned leol, ac eraill, drwy broses ymgynghori'r Cyngor, fel y bo'n briodol).
  - 1.3.2 unrhyw fater sy'n ymwneud ag unrhyw un o bwerau a swyddogaethau'r Cyngor.
- 1.4 Rhoi arweiniad i Gynghorwyr Gweithredol a Phrif Swyddogion o ran:
  - 1.4.1 datblygu a chydlynu polisiau, a'u rhoi ar waith;
  - 1.4.2 pennu blaenoriaethau cymharol ar gyfer gweithredu;
  - 1.4.3 sicrhau bod y Cyngor a'i amryw wahanol wasanaethau yn gweithredu'n effeithiol ac effeithlon.
- 1.5 Sicrhau bod strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn cael eu gweithredu'n effeithiol, gan gynnwys monitro ac adolygu cyflawniad, a thrafod yr angen am newidiadau mawr wrth ddarparu gwasanaethau, neu ddatblygiadau newydd er mwyn gwella safonau ac ansawdd gwasanaethau.
- 1.6 Derbyn adroddiadau gan swyddogion priodol y Cyngor, a/neu gan Gynghorwyr yr Adain Weithredol, ar faterion o bwys y mae angen eu trafod neu eu penderfynu, a chynigion ar gyfer polisiau newydd neu ddiwygiedig a'u gweithredu.
- 1.7 Derbyn gwybodaeth bob chwarter mewn perthynas â Chyflawniad ac Adnoddau'r Cyngor, gan gynnwys manylion fel sydd wedi'u hamlinellu isod

(Darperir yr wybodaeth hon hefyd i'r Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad ar gyfer craffu a monitro pellach):

- Derbyn gwybodaeth monitro cyflawniad yn rheolaidd mewn perthynas â chynlluniau neu brosiectau cyfalaf yn rhaglen gyfalaf dreigl dair blynedd yr Awdurdod.
  - Monitro cynnydd cyffredinol sy'n cael ei wneud o ran darparu'r rhaglen gyfalaf dreigl dair blynedd, ac adrodd i'r Cyngor ar unrhyw gamau unioni sy'n ofynnol, os oes angen hynny.
  - Cytuno unrhyw aildrefnu o ran camau'r rhaglen gyfalaf dreigl dair blynedd a gytunwyd o ganlyniad i oedi o ran y cynllun a/neu unrhyw fater brys arall.
  - Monitro cynnydd cyffredinol sy'n cael ei wneud o ran darparu'r strategaeth gyllideb refeniw flynyddol, ac adrodd i'r Cyngor am unrhyw gamau unioni sy'n ofynnol, os oes angen hynny.
  - Derbyn gwybodaeth mewn perthynas ag unrhyw drosglwyddiadau ariannol sy'n cael eu gweithredu yn unol â Rheolau Gweithdrefn Ariannol y Cyngor.
  - Monitro'r cynnydd sy'n cael ei wneud i gyflawni blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol, gan gynnwys diweddariadau ar dargedau a dangosyddion cyflawniad, camau gweithredu a risgiau strategol.
- 1.8 Cynghori'r Cyngor ar lefel yr adnoddau cyfalaf sy'n debygol o fod ar gael i ariannu rhaglen gyfalaf dreigl dair blynedd yr Awdurdod ac i gynghori'r Cyngor ar flaenoriaethau gwariant cyfalaf ac ar brosiectau neu ddatblygiadau unigol sydd angen cyllid.
- 1.9 Cynghori'r Cyngor am lefel yr adnoddau refeniw sy'n debygol o fod ar gael er mwyn cynnal ei gyllideb refeniw yn y flwyddyn ariannol bresennol ac mewn rhai sydd i ddod hefyd, ac i gynghori'r Cyngor ynglŷn â blaenoriaethau gwariant refeniw ac ar ddyrannu adnoddau i bob Cyfadran Gwasanaeth.
- 1.10 Meddu ar ddisgresiwn i geisio cyngor neu sylwadau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, y gymuned leol drwy ymgynghori, a chyrrff perthnasol eraill ynglŷn â materion o bwys cyn gwneud penderfyniad.
- 1.11 Pennu'r ymateb i adroddiadau gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a Phwyllgorau Craffu eraill, yn dilyn unrhyw argymhellion a dderbyniwyd ynglŷn â darparu gwasanaethau, gwella gwasanaethau, neu newidiadau polisi.
- 1.12 Sefydlu Pwyllgorau Cabinet Sefydlog, lle bo hynny'n addas, yn fodd i drafod agweddau penodol ar waith y Cabinet yn fwy effeithlon.
- 1.13 Penodi (ar sail gweithgor) gweithgorau ad hoc i roi cymorth gydag elfennau allweddol o ran datblygu polisi (gan gynnwys gweithio gyda Chynghorwyr Gweithredol perthnasol a Swyddogion Hŷn o blith Uwch Reolwyr y Cyngor).

- 1.14 Sefydlu fforymau pwnc i hybu deialog ynglŷn â materion sydd o bwys i'r Cyngor, y gymuned a sefydliadau lleol eraill sy'n gweithio'n agos â'r Cyngor, a hyrwyddo gwaith partneriaeth ar y materion hyn.
- 1.15 Ymgysylltu'n llawn â'r fenter Rhaglen Gwella Cymru trwy dderbyn adroddiadau a'u dilysu.
- 1.16 Gweithio ar y cyd â mudiadau partner a chymunedau er mwyn gwella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol, a diwylliannol pobl yn Rhondda Cynon Taf. Mae hyn yn cynnwys trafod effaith hirdymor penderfyniadau, cynnwys amrywiaeth o bobl mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt, gweithredu dull integredig gyda'n partneriaid wrth gynllunio a darparu gwasanaethau, gweithio mewn modd cydweithredol, a cheisio ymyrryd yn gynnar ac atal problemau rhag digwydd yn y lle cyntaf.
- 1.17 Caiff unrhyw gyfarfod o'r Cabinet ei gynnull yn unol â "Rheolau Gweithdrefn Mynediad at Wybodaeth" Cyfansoddiad y Cyngor.
- 1.18 Bydd y Cabinet yn llunio Rhaglen Waith ar ddechrau pob Blwyddyn y Cyngor, a fydd ar gael i'r cyhoedd trwy wefan y Cyngor.
- 1.19 Pedwar fydd y cworwm ar gyfer cyfarfod o'r Cabinet, a thri fydd y cworwm ar gyfer Pwyllgorau'r Cabinet neu Grwpiau Llywio'r Cabinet, oni nodir yn wahanol yng Nghylch Gorchwyl y Grŵp.

2. Y Cabinet 2024-25

Mae enwau'r wyth Aelod o'r Cabinet a benodwyd gan yr Arweinydd, a'u gwahanol Deitlau a Chyfrifoldebau Cabinet priodol wedi'u hamlinellu isod:

- 2.1 Bydd y Cabinet yn gwneud penderfyniadau ar y cyd fel grŵp (er y caiff Aelodau Cabinet unigol benderfynu ar rai materion brys yn unigol, yn unol â'r drefn sydd wedi'i phennu ym mharagraff 3 isod). Caiff Aelodau'r Cabinet fynegi anghytundeb â phenderfyniadau'r Cabinet a bydd hyn yn cael ei gofnodi'n ffurfiol, os yw'r Aelod Cabinet yn dymuno hynny.
- 2.2 Mae pob o bortffolio personol o gyfrifoldeb wedi'i neilltuo i'r Aelodau Cabinet unigol sydd wedi'u rhestru isod, er mwyn iddynt weithredu'n "hyrwyddwyr" corfforaethol wrth fwrw ymlaen â themâu datblygu trawsbynciol pwysig ar draws holl wasanaethau a meysydd gweithgarwch y Cyngor. (Caiff yr Arweinydd newid y portffolios yma ar unrhyw adeg.) Bydd pob un o'r Aelodau Cabinet unigol yn gweithio'n agos â swyddog cyfrifol o blith Uwch Reolwyr y Cyngor (fel sydd wedi'i nodi isod), ac yn cymryd cyngor proffesiynol ganddyn nhw. Byddan nhw'n gweithio gydag Uwch Swyddogion priodol eraill hefyd, fel sy'n gweddu eu cyfrifoldebau penodol yn Hyrwyddwr Corfforaethol neu Gymunedol, a bydd modd iddyn nhw gynnull cyfarfodydd gyda'r staff yma yn ôl yr angen. Yn ogystal â hyn bydd pob deiliad portffolio yn cysylltu ag Aelodau eraill o'r Cabinet, ac yn rhoi gwybod iddynt am faterion unigol sy'n debygol o effeithio ar eu portffolios.
- 2.3 Bydd trefniadau ar waith i ddarparu cymorth gweinyddol pwrpasol i Aelodau'r Cabinet wrth iddyn nhw gyflawni'u dyletswyddau.

- 24 Yn ogystal â hyn, bydd Aelodau Cabinet Arweiniol yn gweithredu'n bwynt cyfeirio ac ymateb ar gyfer problemau neu gwynion (sy'n berthnasol i'w cyfrifoldebau) sydd wedi'u derbyn oddi wrth Aelodau Etholedig, Aelodau Cynulliad Lleol, Aelodau Seneddol Lleol, a chyrrff gwleidyddol eraill neu gynrychiolwyr ar lefelau rhanbarthol a chenedlaethol. (Wrth fynd i'r afael â chwynion ffurfiol am ddarparu Gwasanaethau'r Cyngor, bydd yr Aelod Cabinet Arweiniol yn sicrhau yn y lle cyntaf fod Polisi Cwynion y Cyngor wedi'i ddilyn llawn. Yn ei rôl yn "ombwdsmon" neu gymrodeddwr, caiff yr Aelod Cabinet Arweiniol ddewis ymyrryd mewn cwynion yn erbyn darparwyr gwasanaethau lleol sy'n allanol i'r Cyngor).

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Andrew Morgan OBE

Portffolio: **Arweinydd y Cyngor a Chadeirydd y Cabinet**

Aelod o'r Cabinet ar faterion Isadeiledd a Buddsoddi

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Paul Mee, Barrie Davies, Stephen Williams a Christian Hanagan

Meysydd polisi cyfrifoldeb:

- Polisi Strategaeth
- Cyllid a Phennu Cyllideb
- Cyflwyno maniffesto
- Isadeiledd allweddol a'r Rhaglen Gyfalaf
- Gwaith Partneriaeth a Gweithio ar y Cyd
- Cysylltiadau Llywodraeth
- Diogelu drwy'r Cyngor i gyd
- Cynllunio ar gyfer Argyfyngau a Chynllunio Sifil Wrth Gefn
- Cynnal a Chadw Priffyrdd a Rheoli Traffig
- Rheoli Perygl Llifogydd

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Maureen Webber BEM

Portffolio: **Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod o'r Cabinet ar faterion Busnes y Cyngor ac Eiddo'r Cyngor.**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Andy Wilkins, Christian Hanagan, Richard Evans, Dave Powell.

Cyfadranau Cyfrifol – Gwasanaethau Cyfreithiol a Gwasanaethau Democrataidd/Cyfathrebu a Chymryd Rhan/Adnoddau Dynol/Eiddo'r Cyngor.

Meysydd polisi perthnasol:

- Busnes y Cyngor
- Cysylltiadau â'r Gweithwyr a'r Undebau Llafur
- Cyfathrebu ac Ymgysylltu (gan gynnwys cyfathrebu digidol)

- Gwasanaethau Cyfreithiol
- Y Gwasanaethau Democrataidd
- Eiddo'r Cyngor a Rheoli Asedau
- Ynni a Lleihau Carbon
- Cyfamod y Lluoedd Arfog
- Adnoddau Dynol
- Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant
- Hyrwyddwr Cydraddoldeb

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Gareth Caple

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion Iechyd a Gofal Cymdeithasol**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Neil Elliott

Cyfadrannau Cyfrifol – Gwasanaethau Cymuned a Gwasanaethau i Blant

Meysydd polisi perthnasol:

- Gofal Cymdeithasol i Oedolion (gan gynnwys gofal preswyl, mewnol ac allanol)
- Rheoli Gofal Iechyd Meddwl
- Rheoli Gofal Anableddau Dysgu
- Gwasanaethau gofal oriau dydd
- Diogelu Oedolion a Phlant
- Gwasanaethau i Blant
- Gofal Maeth a Mabwysiadu
- Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd
- Arweinydd Rhianta Corfforaethol
- Teuluoedd Cydnerth
- Troseddau Ieuencid

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Rhys Lewis

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion Addysg, Cynhwysiant a'r Gymraeg**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor - Gaynor Davies a Louise Davies

Cyfadrannau Cyfrifol – Addysg a'r Gymraeg

Meysydd polisi perthnasol:

- Addysg Uwchradd, Cynradd, Meithrin, Cyfrwng Cymraeg, dwy iaith, ac Anghenion Arbennig
- Cysylltu ag Addysg Bellach ac Addysg Uwch
- Ysgolion a'r Gymuned
- Mynediad at Ddysgu, Ymgysylltu a Chynhwysiant

- Cymorth i Lywodraethwyr
- Addysg heblaw yn yr ysgol
- Gofal Plant
- Cymraeg
- Addysg y Blynyddoedd Cynnar gan gynnwys Dechrau'n Deg

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Robert Harris

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion Iechyd y Cyhoedd a Chymunedau**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Louise Davies

Cyfadrannau Cyfrifol – Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd

- Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd
- Trwyddedu a Chofrestryddion
- Mynwentydd ac Amlosgfeydd
- Cymorth yn y Gymuned a RhCT Gyda'n Gilydd
- Llyfrgelloedd ac Addysg i Oedolion
- RhCT gyda'n Gilydd a chymorth i'r sector gwirfoddol
- Tai Fforddiadwy ac â Chymorth
- Ymateb i geiswyr lloches
- Cymunedau Diogel
- Cam-drin Domestig a Chefnogaeth i Ddioddefwyr
- Eiriolwr Cam-drin yn y Cartref
- Gwasanaethau Diwylliannol
- Achlysuron Strategol

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Mark Norris

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion Ffyniant a Datblygu**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Simon Gale

Cyfadrannau Cyfrifol – Ffyniant a Datblygu.

Meysydd polisi perthnasol:

- Buddsoddi o'r Tu Allan
- Cyllid Menter ac Adfywio Economaidd
- Canol trefi
- Cymorth i Fusnesau
- Cynllunio a Datblygu
- Strategaeth Gynllunio

- Rheoli Adeiladu
- Strategaeth a Pholisi Tai
- Twristiaeth

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Ann Crimmings

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion yr Amgylchedd a Hamdden**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Stephen Williams a Louise Davies

Cyfadrannau Cyfrifol – Gwasanaethau Rheng Flaen, Gwasanaethau Trafnidiaeth a Gwasanaethau Treftadaeth.

Meysydd polisi perthnasol:

- Hamdden
- Chwaraeon RhCT
- Yr Amgylchedd, Glanhau Strydoedd, Gwastraff ac Ailgylchu
- Trafnidiaeth, Parcio a Fflyd
- Hawliau Tramwy Cyhoeddus
- Parciau a Chefn Gwlad
- Cludiant o'r cartref i'r ysgol (Cludo Disgyblion)
- Gwasanaeth Treftadaeth ac Atyniadau i Ymwelwyr
- Gwasanaethau Hamdden

Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol Christina Leyshon

Portffolio: **Aelod o'r Cabinet ar faterion Gwasanaethau Corfforaethol, Cyfranogiad Ieuenctid a'r Hinsawdd**

Swyddog Cyfrifol o fewn Uwch Reolwyr y Cyngor – Barrie Davies, Richard Evans a Louise Davies

Cyfadrannau Cyfrifol – Gwasanaethau Corfforaethol

- Gwasanaethau Cyfrifeg
- Perfformiad ac Adnoddau
- Gwasanaethau Gweithrediadol TGCh
- Gofal Cwsmer (I Bob Un a Chanolfannau Cyswllt)
- Archwilio Mewnol
- Strategaeth Ddigidoli
- Gwasanaethau Pensiwn, Caffael a Thrafodion
- Y Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid
- Hyrwyddwr Materion yr Hinsawdd
- Cyfranogiad Ieuenctid a Chymryd Rhan

Prif Swyddogion

Mr Paul Mee, Prif Weithredwr

Mr Barrie Davies, Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Cyfadran – Cyllid, Gwasanaethau Digidol a Gwasanaethau Rheng Flaen (Swyddog Adran 151)

Mr Andy Wilkins, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol a Gwasanaethau Democrataidd (Swyddog Monitro)

Mr Richard Evans, Cyfarwyddwr Materion Adnoddau Dynol

Mr Christian Hanagan, Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu (Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd)

Ms Louise Davies, Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymuned

Mr Stephen Williams, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Rheng Flaen

Mrs Gaynor Davies, Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Cynhwysiant

Mr David Powell, Cyfarwyddwr Eiddo'r Cyngor

Mr Simon Gale, Cyfarwyddwr Materion Ffyniant a Datblygu

Mr Neil Elliott, Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol

3. Dirprwyo Swyddogaethau Gweithredol i Aelodau'r Cabinet

Y Cabinet ar y cyd sy'n gwneud penderfyniadau fel arfer, ond caiff Aelodau unigol o'r Cabinet wneud penderfyniadau ar faterion unigol o fewn maes eu portffolio cyfrifoldebau y maen nhw'n eu hystyried yn rhai brys. Cân nhw wneud hyn er mwyn gwarchod buddiannau'r Cyngor, ar yr amod eu bod yn ymgynghori â'r swyddogion priodol o blith Uwch Reolwyr y Cyngor, ac Aelodau eraill y Cabinet lle y bo angen. Os bydd ansicrwydd o ran a yw mater yn perthyn i faes portffolio penodol, bydd yr Arweinydd yn penderfynu pa Aelod o'r Cabinet yw'r un priodol i fynd i'r afael â'r mater. Caiff yr Arweinydd wneud penderfyniadau brys yn absenoldeb y deiliad portffolio perthnasol.

4. Pwyllgorau'r Cabinet wedi'u penodi gan yr Arweinydd, eu Haelodaeth a'u Cylchoedd Gorchwyl

Caiff y pedwar Pwyllgor Cabinet isod eu sefydlu a'u cyfansoddi ar hyn o bryd. Bydd y Cyngor yn cael gwybod yn brydlon am unrhyw Bwyllgorau Cabinet ychwanegol a allai gael eu penodi gan y Cabinet yn y dyfodol.

4.1 **Is-bwyllgor Cabinet – Parc Coffa Ynysangharad**

Aelodaeth: (4 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Aelodau o'r Cabinet: M Webber BEM (Cadeirydd), A Crimmings (Is-Gadeirydd a Deilydd Portffolio)

Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol eraill: S Powderhill a C Leyshon

- Cylch Gorchwyl:**
- (a) Gweithredu ar ran yr Adain Weithredol yn Ymddiriedolwr Corfforaethol i Barc Coffa Ynysangharad ac, yn rhinwedd y rôl hwnnw, ystyried pob mater yn ymwneud â defnyddio a datblygu'r Parc yn y dyfodol a chadw at amcanion yr Ymddiriedolaeth a sefydlwyd felly.
  - (b) Trafod yr holl gynigion a sylwadau oddi wrth y Cyngor neu drydydd parti, neu ar eu rhan, mewn perthynas a defnydd neu berchnogaeth y cyfleuster.
  - (c) Sicrhau'r holl gyngor a chymorth angenrheidiol, gan gynnwys cyngor a chymorth allanol lle bo'u hangen, i wneud yn siŵr bod buddiannau'r Ymddiriedolwyr wedi'u gwarchod.

(Ni chaiff unrhyw Aelod o'r Pwyllgor hwn gymryd rhan mewn unrhyw drafodaeth neu benderfyniad gan y Cabinet, y Cyngor neu unrhyw Bwyllgor arall ar unrhyw bolisi neu ddatblygiad neu unrhyw fater a allai effeithio ar y Parc, a rhaid iddyn nhw ddatgan buddiant a gadael y cyfarfod pan fydd mater o'r fath yn codi).

Cworwm y Pwyllgor hwn fydd 3 Aelod.

4.2 **Is-bwyllgor Cabinet – Elusen Rhondda Cynon Taf ar gyfer Pobl ag Amhariad ar y Golwg**

Aelodaeth: (4 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: G Caple (Cadeirydd), M Norris (Is-gadeirydd), R Lewis a M Webber BEM

Cylch Gorchwyl: Goruchwyllo gweinyddu'r elusen

4.3 **Is-Bwyllgor y Cabinet ar faterion y Gymraeg**

Aelodaeth: (5 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: R Lewis (Cadeirydd), C Leyshon (Is-Gadeirydd), M Webber BEM, M Norris a G Caple.

Cylch Gorchwyl: Yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae dwy egwyddor yn sail i gylch gorchwyl Gweithgor y Gymraeg:

- yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, ni ddylid trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- dylai unigolion yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf allu byw eu bywydau drwy gyfrwng y Gymraeg os ydyn nhw'n dewis gwneud hynny.
- Galluogi'r Cyngor i gyflawni'r amcanion polisi a osodwyd gan Weinidogion Llywodraeth Cymru.

Pwrpas yr Is-bwyllgor: Mae'r is-bwyllgor wedi ei sefydlu i sicrhau dull Awdurdod-gyfan wrth ddarparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, yn benodol y Safonau Statudol sy'n ymwneud â'r Gymraeg neu'r Cynllun Iaith Gymraeg statudol. Bydd yr aelodau yn darparu cyfeiriad strategol o ran rhoi'r ddeddfwriaeth neu'r polisiâu yma ar waith, ynghyd ag unrhyw bolisiâu lleol ynglŷn â'r Gymraeg, a chefnogi Uned Gwasanaethau Cymraeg y Cyngor i gyflawni ei dyletswyddau. Bydd yr aelodau yn trafod sut mae modd iddynt roi cyfle i drigolion ddefnyddio gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Aelodaeth: Mae aelodaeth yr Is-Bwyllgor yn cynnwys cynrychiolaeth ar ran y Cabinet (fel y dangosir uchod - bydd gan yr Aelodau hyn hawliau pleidleisio i benderfynu ar fater), cynrychiolaeth ar ran y Cyfarwyddwyr (Cyfarwyddwr, Gwasanaethau Addysg a Chynhwysiant, Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd a'r Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democraidaidd a Chyfathrebu ar hyn o bryd), cynrychiolaeth ar ran swyddogion a chynrychiolaeth ar ran sefydliadau cyfrwng Cymraeg allanol. Yr

Aelod o'r Cabinet perthnasol fydd yn cadeirio'r Is-bwyllgor, yn ogystal â bod yn Hyrwyddwr y Gymraeg ymhlith yr Aelodau.

Yn ogystal â hynny, bydd yr Is-bwyllgor yn cynnwys Pennaeth yr Uned Gwasanaethau Cymraeg, Swyddog y Gymraeg, a Phennaeth Gwasanaeth (Pennaeth Addysg yn y Gymuned ar hyn o bryd)

Cynrychiolaeth Allanol:

Gwahoddir Menter Iaith i fynychu'r Is-bwyllgor hefyd. Mae hyn yn galluogi Menter Iaith a'r Uned Gwasanaethau Cymraeg fel ei gilydd i drafod materion sy'n effeithio ar gynnal gwasanaethau cyfrwng Cymraeg yn y gymuned ar lefel strategol, ac i weithio mewn partneriaeth er mwyn darparu, canlyniadau gwell i gleientiaid.

Cynrychiolaeth y tu hwnt i Aelodau'r Cabinet:

Bydd cynrychiolwyr o grwpiau gwleidyddol nad ydynt yn rhan o grŵp gwleidyddol sy'n rhan o'r weithrediaeth yn cael eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd, ond ni fyddant yn gallu pleidleisio ar faterion busnes.

Pa mor aml:

Bydd cyfarfodydd bob chwe mis oni chytunir fel arall gan yr Is-bwyllgor. Mae modd galw cyfarfodydd brys o'r Is-bwyllgor os yw'r Cadeirydd o'r farn bod hynny'n briodol.

44 Is-bwyllgor y Cabinet ar Faterion yr Hinsawdd

Aelodaeth: (6 cynrychiolydd)

Aelodau â Phleidlais: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: C Leyshon (Cadeirydd), A Crimmings (Is-Gadeirydd), M Norris, M Webber BEM a R Lewis

Aelodau heb Bleidlais: Y Cyng W Owen

Cylch Gorchwyl:

Er mwyn rhoi'r blaenoriaethau a nodwyd yng Nghynllun Corfforaethol y Cyngor ar waith, bydd yr Is-bwyllgor yma yn:

- Monitro gweithrediad y camau gweithredu sy'n deillio o'r Cynllun Datgarboneiddio;
- Datblygu camau gweithredu a pholisïau penodol sy'n cefnogi lleihau Ôl-troed

Carbon y Cyngor ac ymateb i 'Net Sero'-Adroddiad y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd ac adroddiad Llywodraeth Cymru Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel;

- Cyflawni ymrwymiad y Cyngor i gyd-fynd ag uchelgeisiau Cytundeb 100 y DU trwy ddod yn sefydliad Ynni Glân;
- Datblygu'r ymrwymïadau hyn ac wrth wneud hynny, dod yn fwy uchelgeisiol trwy ailosod targedau a herio sut mae'r Cyngor yn mynd i'r afael â heriau yn y dyfodol i ddod yn Gyngor 'Net Sero' erbyn 2050.
- Rhoi cyfle i bobl, unigolion sydd â diddordeb a grwpiau sy'n byw yn ardal Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf gymryd rhan yn ymateb ehangach y gymuned i'r newid yn yr hinsawdd;
- Ystyried y tueddiadau hirdymor a fydd yn effeithio ar Rondda Cynon Taf a pha gamau y mae modd eu cymryd yn lleol er mwyn helpu i'w lleihau.
- Ystyried sut y mae modd i'r Cyngor weithio gydag eraill ar lefel lleol a chenedlaethol i ystyried datrysiadau ar y cyd.
- Ystyried sylwadau ac argymhellion y Pwyllgor Craffu – Materion yr Hinsawdd, Gwasanaethau Rheng Flaen a Ffyniant
- Bydd Adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet i amlinellu gwaith a deilliannau'r Is-bwyllgor, pan fo hynny'n briodol

Pwrpas yr Is-bwyllgor:

Mae Is-bwyllgor y Cabinet wedi'i sefydlu er mwyn sicrhau dull gweithredu cyson ledled yr Awdurdod o ran materion newid yn yr hinsawdd, ac i sicrhau y bydd y Cyngor yn dod yn sefydliad carbon niwtral erbyn 2030 a bydd y Fwrdeistref Sirol mor agos â phosibl at ddod yn garbon niwtral erbyn 2030. Bydd ei Aelodau'n pennu cyfeiriad strategol a byddan nhw'n ystyried unrhyw bolisïau lleol ynghylch newid yn yr hinsawdd a materion cysylltiedig. Bydd yr Aelodau'n ystyried sut y gall y Cyngor gefnogi newidiadau yn

ymddygiad preswylwyr, cyflawni'r camau angenrheidiol i ymateb yn rhagweithiol i newid yn yr hinsawdd ac, wrth wneud hynny, helpu busnesau, cymunedau a thrigolion i leihau eu heffaith ar yr amgylchedd.

Bydd yr Is-bwyllgor yn rhoi cyfle i drafod a gwneud cynnydd wrth gyflawni gweithredoedd sy'n deillio o'r Cynllun Corfforaethol. Nod y rhain yw ceisio goresgyn yr heriau mae'r Cyngor yn eu hwynebu o ran newid yn yr hinsawdd a lleihau ei ôl troed carbon.

Aelodaeth:

Mae aelodaeth Is-bwyllgor y Cabinet yn cynnwys cynrychiolaeth ar ran y Cabinet (fel y dangosir uchod – Mae gan yr aelodau hyn hawliau pleidleisio i benderfynu ar fater).

Cynrychiolaeth ar ran Uwch Reolwyr y Cyngor (Y Prif Weithredwr, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Rheng-flaen, Cyfarwyddwr Materion Ffyniant a Datblygu, Cyfarwyddwr Eiddo'r Cyngor, Cyfarwyddwr Gwasanaeth Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd, a Gwasanaethau Cymuned a'r Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democraidaidd a Chyfathrebu), cynrychiolwyr sy'n swyddogion y Cyngor, Rheolwr Cyflawniad y Cyngor (lle y bo hynny'n briodol) a chynrychiolwyr allanol yn ôl yr angen.

Bydd swyddogion yn darparu cyfeiriad strategol ac yn ystyried unrhyw bolisiau lleol ynghylch newid yn yr hinsawdd a materion cysylltiedig, yn ogystal ag unrhyw fusnes arall fel y bo'n briodol. Serch hynny, Aelodau'r Cabinet a Chynghorwyr y Fwrdeistref Sirol sydd wedi'u penodi gan yr Arweinydd yw'r unig rai sydd â hawliau pleidleisio.

Cynrychiolaeth y tu hwnt i Aelodau'r Cabinet:

Bydd cynrychiolwyr o grwpiau gwleidyddol nad ydynt yn rhan o grŵp gwleidyddol sy'n rhan o'r adain weithredol yn cael eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd, **ond fydd dim modd iddyn nhw bleidleisio ar faterion busnes.**

Pa mor aml:

Cynhelir cyfarfodydd yn ôl y angen. Mae modd galw cyfarfodydd brys os teimla'r

Cadeirydd fod hynny yn briodol.

4.5 Is-Bwyllgor Cabinet yr Eisteddfod

Aelodaeth: (6 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: R Lewis (Cadeirydd), M Norris (Is-Gadeirydd), A Morgan OBE, M Webber BEM, A Crimmings a B Harris.

Cylch Gorchwyl:

- Rhoi diweddariadau rheolaidd ar gynnydd y prosiect i'r Is-bwyllgor
- Derbyn diweddariadau gan Swyddogion priodol y Cyngor ar faterion yn ymwneud â'r Eisteddfod y mae angen i Aelodau o'r Cabinet eu hystyried/dod i benderfyniad arnyn nhw
- Cyfleu gwybodaeth allweddol i Arweinydd y Cyngor o ran cynnydd a phenderfyniadau
- Sicrhau bod strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn cael eu gweithredu'n effeithiol, gan gynnwys monitro ac adolygu cyflawniad, a thrafod yr angen am newidiadau sylweddol wrth ddarparu gwasanaethau os oes angen
- Cydweithio â sefydliadau partner a chymunedau i sicrhau ennyn diddordeb y Cyngor cyfan a chymunedau mewn perchnogaeth yr Eisteddfod Genedlaethol, a'u bod yn ymwneud â'r gwaith yma
- Ystyried effaith hirdymor yr Eisteddfod Genedlaethol ar Ronda Cynon Taf a'i gymunedau, gan gydweddu'r penderfyniadau a wneir â strategaethau cyfredol y Cyngor, gan gynnwys. Twristiaeth, Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2022 i 2027 a Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Pwrpas yr Is-bwyllgor: Bydd Rhondda Cynon Taf yn cynnal yr Eisteddfod Genedlaethol yn 2024. Mae'r Is-

bwyllgor wedi'i sefydlu i sicrhau bod yr awdurdod lleol cyfan yn mabwysiadu dull o gyflawni hyn yn llwyddiannus.

Aelodaeth:

Bydd aelodaeth Is-bwyllgor yr Eisteddfod yn cynnwys cynrychiolaeth gan Aelodau o'r Cabinet, fel sydd wedi'i nodi uchod. Bydd gyda'r Aelodau yma'r hawl i bleidleisio i benderfynu ar faterion. Bydd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth gan Gyfarwyddwr y Gwasanaeth Ffyniant a Datblygiad), Swyddogion (Rheolwr Prosiect yr Eisteddfod a Swyddog Cefnogi'r Prosiect).

Cynrychiolaeth y tu hwnt i Aelodau'r Cabinet:

Bydd cynrychiolwyr o grwpiau gwleidyddol nad ydyn nhw'n rhan o grŵp gwleidyddol sy'n rhan o'r Weithrediaeth yn cael eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd, ond fydd dim modd iddyn nhw bleidleisio ar faterion busnes.

Pa mor aml:

Bydd y cyfarfodydd yn cael eu galw fel sy'n briodol er mwyn sicrhau bod yr Is-bwyllgor yn cael diweddariadau rheolaidd ar gynnydd y prosiect, yn ogystal â chyfle i drafod unrhyw faterion sydd angen eu datrys o fewn amserlen benodol.

5. Trefniadau ar y Cyd

5.1 Mewn perthynas â'r 9 trefniant ar y cyd isod, rwy'n cynnig:

- Bod y Cyngor yn ymrwymo i bob trefniant ar y cyd ar y telerau sydd yn eu lle ar hyn o bryd, ac yn unol ag Adran 20 Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r holl bwerau galluogi eraill, ac yn dirprwyo i'r Cydbwyllgorau y swyddogaethau hynny o eiddo'r Adain Weithredol sydd wedi'i pennu yn y cytundebau hynny.
- Bod y cytundebau ar y cyd yn cael eu hailgyfansoddi i nodi y caiff pob Cyngor cyfansoddol gael ei gynrychioli gan Aelod(au) Gweithredol neu Anweithredol. Lle y caiff un Aelod yn unig ei enwebu i gynrychioli Cyngor, caiff yr Aelod hwnnw arfer pleidlais y Cyngor a fydd o'r un nifer a'r hyn a arferwyd yn flaenorol gan y Cyngor.
- Nodi bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi sefydlu Bwrdd Gweithredol a chaiff ei gynrychiolwyr ar Gydbwyllgor Amlogfa

Llwydcoed fod, neu beidio â bod, yn Aelodau'r Bwrdd.

- Bod pob Cydbwyllgor yn cael ei awdurdodi i sefydlu panel ymgynghori, os yw'n ystyried bod hynny'n addas. Mae modd i'r panel gynnwys Aelodau Gweithredol ac Anweithredol yr Awdurdodau cyfansoddol sydd wedi bod yn aelodau o'r Cydbwyllgorau, fel nad yw gwaith y Cydbwyllgor yn colli eu harbenigedd na'u hymrwymiad. (Mater i bob Cyd-bwyllgor ei benderfynu fydd hyn.)

Cydbwyllgor	Swyddogaeth	Enwau Aelodau'r Cabinet neu'r Aelodau Anweithredol sydd wedi'u penodi
Cwmni Capita	Darparu a chyflenwi Gwasanaethau Peirianeg gyda Chynghorau Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a Merthyr Tudful.	M Ashford A Crimmings M Norris S. Bradwick J. Brencher G Holmes
Cyd-bwyllgor Archifau Morgannwg	Darparu Gwasanaethau Archifau gyda phum Awdurdod arall.	W. Lewis B Harris G Jones B Stephens
Cydbwyllgor Amlogfa Llwydcoed	Darparu Gwasanaethau Amlogfa gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	J Cook A Crimmings A Fox G Jones A Owain Rogers
Cyd-bwyllgor Amlogfa Llangrallo	Darparu Gwasanaeth Amlogfa gyda Chynghorau Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a Bro Morgannwg.	J Turner B Stephens
Cydbwyllgor Addysg Consortiwm Canolbarth y De	Darparu Cyngor Cwricwlwm, Arolygu a Chymorth i Ysgolion ac Awdurdodau Addysg Lleol ar y cyd â Chynghorau Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, a Merthyr Tudful	R. Lewis

Y Cydbwyllgor Mabwysiadu Rhanbarthol (Cydbwyllgor Gwasanaeth Mabwysiadu Cydweithredol y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd)	Darparu a chyflenwi Gwasanaethau Mabwysiadu mewn cydweithrediad â Chyngor Bro Morgannwg, Cyngor Caerdydd, a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.	G Caple S Rees (Eilydd)
ClymuCelf	Darparu profiadau cost effeithiol o ansawdd uchel ym maes y celfyddydau a'r diwydiannau creadigol mewn cydweithrediad â Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a Chyngor Bro Morgannwg	B Harris

6. Dirprwyo Swyddogaethau Gweithredol i Swyddogion

6.1 Caiff y rhain eu dirprwyo i Brif Swyddogion o dan Adran 15 Deddf Llywodraeth Leol 2000, sef swyddogaethau o fewn eu cyfrifoldeb, yn y telerau wedi'u pennu yn Adran 5 o Ran 3 o'r rhan hon o'r Cyfansoddiad.

- Cofnodi Penderfyniadau Swyddogion

Yn unol â'r diwygiadau a gytunwyd gan y Cyngor yn ei Gyfarfod Cyffredinol Blyneddol ar 25 Mai 2016, bydd 'Penderfyniadau Allweddol' gan swyddogion o blith Uwch Reolwyr y Cyngor dan awdurdod dirprwyedig yn agored i'w craffu. Bydd y broses hon yn gwella tryloywedd ac atebolrwydd ac yn sicrhau dull cyson a chadarn o ran gweithredu penderfyniadau.

Bydd raid cyhoeddi Penderfyniadau wedi'u Dirprwyo ar unwaith a ddim yn hwyrach na 2 ddiwrnod gwaith clir yn dilyn y penderfyniad. (Cyn ei gyhoeddi, bydd Prif Swyddog yn gwirio'r Hysbysiad o Benderfyniad o ran ei gywirdeb, a chaiff ei gyhoeddi maes o law. Bydd y broses hon yr un peth â'r hyn sydd yn ei le mewn perthynas â hysbysiadau o benderfyniadau'r Cabinet). Ar ôl ei gyhoeddi, bydd Penderfyniad yn destun yr un broses 'Galw i Mewn' ag unrhyw benderfyniad gan Bwyllgor y Cabinet, h.y. bydd y penderfyniad yn dod i rym a chaiff ei roi ar waith ar ôl 3 diwrnod gwaith clir wedi i'r penderfyniad gael ei gyhoeddi, oni bai ei fod yn cael ei 'alw i mewn' i'w adolygu gan bwyllgor craffu.

(**Nodwch:** yn unol â'r hyn a gytunwyd gan y Cyngor yn ei Gyfarfod Cyffredinol Blyneddol ar 23 Mai 2018, mae'r cyfnod amser i benderfyniad gael ei 'alw i mewn' wedi'i leihau i 3 diwrnod gwaith yn lle'r 5 diwrnod gwaith oedd ar gael o'r blaen).

Bydd penderfyniadau dirprwyedig gan Swyddog ynglŷn â rheoli o ddydd i ddydd neu reoli gweithredol yn cael eu cofnodi gan y Maes Gwasanaeth a bydd cofnod o'r penderfyniadau'n cael ei gadw.

7. Penodiadau i Gyrrff sy'n ymgymryd â gwneud Swyddogaethau Gweithredol, neu'n rhoi cyngor arnynt

Mae'r cyrrff neu'r grwpiau llywio canlynol wedi'u cyfansoddi i ystyried materion a chynghori'r weithrediaeth. Nid yw pwyllgorau o'r fath yn gwneud penderfyniadau, dim ond yn gwneud sylwadau neu argymhellion yn ynglŷn â'u cylchoedd gwaith priodol.

Caiff Aelodau eu penodi i'r cyrrff canlynol:-

7.1 Grŵp Llywio Fforwm Cyllideb Ysgolion

Aelodaeth: (6 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: R Lewis (Cadeirydd), C Leyshon (Is-Gadeirydd), A Morgan, M Webber BEM, A Crimmings a G Caple

Cylch Gorchwyl:

Bydd Aelodaeth y Fforwm yn cynnwys Aelodau Etholedig, Penaethiaid Ysgol (o ysgolion cynradd, uwchradd ac anghenion arbennig) yn ogystal â chynrychiolaeth undeb briodol, gyda chyfanswm o 15 o aelodau o leiaf. Mae'r canllawiau arfer da wedi nodi mai 20 yw'r nifer orau o aelodau.

Mae Adran 47A o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1999 fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Addysg 2002, yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru sefydlu corff sydd i'w adnabod fel Fforwm Ysgolion, yn unol â'i reoliadau. Rhaid i'r Fforwm Ysgolion gynrychioli cyrrff

llywodraethu a phenaethiaid ysgolion sy'n cael eu cynnal gan yr awdurdod. Mae modd i'r Fforwm gynnwys aelodau heb fod o ysgolion hefyd, os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.

Diben Fforymau Cyllideb Ysgolion yw gwella'r ddeialog a'r cyfathrebu rhwng swyddogion awdurdodau lleol, ysgolion, llywodraethwyr ac Aelodau Etholedig, gan helpu ysgolion i gael gwell dealltwriaeth o faterion ariannol awdurdodau lleol a'r penderfyniadau a wneir ynghylch cyllidebau ysgolion. Mae fforymau wedi gwneud trefniadau ariannu yn fwy tryloyw ac wedi adeiladu ar berthynas dda rhwng ysgolion ac awdurdodau lleol.

Mae'r cylch gorchwyl wedi cael ei lunio yn unol â Rheoliadau Fforymau Ysgolion (Cymru) 2003, a ddaeth i rym ar 13 Tachwedd 2003.

Pa mor aml

Er mwyn i dasgau'r fforwm gael eu cyflawni'n effeithiol, mae Llywodraeth Cymru yn argymhell y dylai fforymau ysgolion gyfarfod o leiaf bob tymor a threfnu cyfarfodydd amlach i drafod unrhyw faterion o bwys sy'n codi. Mae'n fuddiol i gyfarfodydd ddilyn cylch ariannol yr awdurdod lleol er mwyn galluogi cyfranogiad yn y broses gwneud penderfyniadau ar yr adegau priodol.

7.2 **Uned Cyfeirio Disgyblion – Pwyllgor Rheoli**

Aelodaeth: (2 gynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: R Lewis a G Caple

7.3 **Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG)**

Aelodaeth: (5 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: K Webb, J Elliott, A Crimmings, W Treeby, ac Aelod o'r Grŵp Annibynnol (i'w gadarnhau)

7.4 **Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg - Grwp Llywio**

Aelodaeth: (2 gynrychiolydd)

Enw'r Aelod: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: R Lewis a C Leyshon

7.5 **Bwrdd Ardal Gwella Busnes Pontypridd**

Aelodaeth: (1 cynrychiolydd)

Enw'r Aelod: Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol M.Norris

Cylch Gorchwyl:

Bydd y Bwrdd yn darparu goruchwyliaeth strategol Cwmni Ardal Gwella Busnes Eich Pontypridd, sef yr endid cyfreithiol sy'n rheoli'r Ardal Gwella Busnes, ac sy'n gyfrifol am sicrhau bod cronfeydd cyllid ardoll yr Ardal Gwella Busnes yn cael eu buddsoddi mewn ffordd briodol, yn unol â Chynllun Busnes yr Ardal Gwella Busnes fel y pleidleisiwyd gan fusnesau Pontypridd. Diben y Bwrdd yw goruchwyllo'r gwaith o gyflawni Cynllun Busnes, prosiectau, a gwaith rheoli'r Cwmni yn effeithlon, yn ogystal â'r gwaith cyffredinol sydd ynghlwm â hyrwyddo Cwmni Ardal Gwella Busnes Pontypridd, a Phontypridd ei hun. Prif nod hyn yw cefnogi prif weithgarwch y cwmni.

7.6 **Grŵp Llywio'r Lluoedd Arfog**

Aelodaeth: (5 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: M Webber BEM (Cadeirydd), C Middle (Is-gadeirydd), S Bradwick, D Parkin a C Preedy.

Cylch Gorchwyl:

Darparu arweiniad strategol i sicrhau bod anghenion aelodau'r Lluoedd Arfog sy'n byw yn Rhondda Cynon Taf yn cael eu bodloni gan y Cyngor a'i bartneriaid yn y sector cyhoeddus a'r trydydd sector.

7.7 **Grŵp Llywio Cymdeithas Gefeillio Rhondda Cynon Taf**

Aelodaeth:

Y Dirprwy Arweinydd ac Aelod o'r Cabinet ar faterion Busnes y Cyngor (Cadeirydd), ochr yn ochr ag aelodau etholedig priodol.

Bydd y Grŵp Llywio yn penodi Cynullydd Gefeillio i gynorthwyo gyda'r gwaith. Er mwyn gwella gwaith y Grŵp Llywio, mae cynrychiolwyr o Gyngorau Tref a Chymuned Rhondda Cynon Taf hefyd yn cymryd rhan.

Bydd gan y Grŵp Llywio bŵer i gyfethol aelodau nad ydynt yn pleidleisio i gynrychioli ysgolion, sefydliadau lleol ac unigolion, yn ogystal â dirprwyo unrhyw un o'i swyddogaethau i Aelodau'r Cabinet a Swyddogion.

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: M Webber BEM (Cadeirydd), T Leyshon, R Lewis a G Jones.
Cynghorydd Cymuned: S Presse
Aelodau Annibynnol Eraill: Mr A Davies; Ms R Bosanko, Mr J Fish a [Rôl wag]

Cylch Gorchwyl:

Hyrwyddo a chynnal cysylltiadau rhyngwladol a chysylltiadau gefeillio trefi.

Gwella'r gyd-ddealltwriaeth o weithgareddau diwylliannol, hamdden, addysgol a masnachol y trefi sydd wedi'u gefeillio.

Hyrwyddo cyfleoedd datblygu personol trwy gyfnewid diwylliannol.

Rhoi cymorth ariannol neu fel arall i ysgolion, sefydliadau lleol ac unigolion sy'n dymuno ffurfio cysylltiadau newydd ag ysgolion, sefydliadau ac unigolion mewn trefi sydd wedi'u gefeillio â'r awdurdod yma, gyda'r nod o gynnal y cyswllt cyfredol a sefydlu cysylltiadau newydd.

Monitro gweithgareddau gefeillio newydd a rhai sydd wedi'u sefydlu eisoes.

7.8 Bwrdd Adfer ar ôl Digwyddiadau Mawr

Aelodaeth: (4 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Aelodau o'r Cabinet: A Morgan (Cadeirydd), M Webber BEM (Is-gadeirydd) A Crimmings, M Norris a'r Aelod Cabinet perthnasol sy'n ymwneud â'r 'digwyddiad' i'w ystyried, os nad oedd eisoes yn rhan o'r Aelodaeth.

Cworwm y Pwyllgor hwn fydd 3 Aelod.

Bydd y Grŵp Llywio hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth yn unol â chyngor Arweinydd y Cyngor i ymgysylltu â'r cyngor priodol ac arbenigedd allanol fel y bo'n briodol. Gall hyn hefyd gynnwys cynrychiolwyr o fusnesau lleol a chanol trefi yr effeithiwyd arnynt gan unrhyw ddigwyddiad.

Pwrpas y Grŵp Llywio:

Mae'r Grŵp Llywio wedi'i sefydlu i sicrhau dull Awdurdod cyfan o ddarparu gwasanaethau a blaenoriaethu adnoddau mewn perthynas ag unrhyw ddigwyddiad mawr sy'n cael effaith andwyol ar gymunedau'r Fwrdeistref Sirol. Bydd y Bwrdd yn arwain y gwaith o gynllunio parhad busnes yn syth ar ôl digwyddiad o'r fath a bydd yn parhau i fonitro cynnydd y cam(au) cysylltiedig y cytunwyd arnynt yn rhan o'r cynllun adfer a bennwyd gan y Bwrdd.

Cylch Gorchwyl:

- (a) Ystyried ymateb a chynlluniau adfer y Cyngor yn dilyn unrhyw ddigwyddiad difrifol a allai gael effaith ar y Fwrdeistref Sirol.
- (b) Ystyried yr holl gynigion a chynlluniau ymateb, gan gynnwys argymhellion gan swyddogion, mewn perthynas â dyrannu adnoddau a blaenoriaethu gwasanaethau, asedau ac isadeiledd.
- (c) Sicrhau bod yr holl gyngor a chymorth angenrheidiol ar gael, gan gynnwys, lle bo angen, cyngor allanol a chefnogi rôl arweinyddiaeth gymunedol ac argyfyngau sifil y Cyngor wrth ymateb i effaith y digwyddiad mawr.
- (d) Cytuno ar gynllun adfer uniongyrchol y Cyngor a chamau gweithredu cysylltiedig wrth edrych i'r dyfodol.
- (e) Gweithredu fel bwrdd ymgynghorol i Arweinydd y Cyngor, os bydd angen gwneud penderfyniadau gweithredol brys (fel yr amlinellwyd yng nghynllun dirprwyo'r Arweinydd) mewn perthynas ag ymateb y Cyngor i ddigwyddiad.
- (f) Lle bo'n briodol, adrodd neu wneud argymhellion i'r Cyngor ar y materion yma.

7.9 Bwrdd Rhianta Corfforaethol

Aelodaeth: (8 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: G Caple (Cadeirydd), R Lewis (Is-gadeirydd), C Leyshon, J Bonetto, D Grehan, S Hickman, S Rees, a W Jones.

Cylch Gorchwyl:

Arwain y gwaith o sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni'i gyfrifoldebau fel rhiant corfforaethol i blant sy'n derbyn gofal, yn ogystal â llunio polisi'r Cyngor mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal a phlant mewn angen.

Sicrhau bod pob grŵp ac adran y Cyngor yn gweithio gyda'i gilydd i hyrwyddo'r deilliannau gorau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant mewn angen.

Hyrwyddo cydberthnasau effeithiol gydag asiantaethau partner allweddol er lles plant sy'n derbyn gofal a phlant mewn angen.

Monitro gweithrediad y Cynllun Gweithredu sy'n deillio o'r Adolygiad Gwerth Gorau o Wasanaethau ar gyfer blant sy'n derbyn gofal, yn ogystal â monitro canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant mewn angen.

Ystyried y canlyniadau, a hyrwyddo arferion dysgu cadarnhaol yn dilyn ystyried Adolygiadau Ymarfer Plant

Adolygu cyfraddau troseddu Plant sy'n Derbyng Gofal yn ôl rhyw, yn unol ag Arolygiaeth Carchardai Ei Mawrhydi, er mwyn sicrhau bod y Bwrdd Rhianta Corfforaethol yn deall patrymau troseddu gan ferched ac yn gallu cymryd camau i fynd i'r afael â hyn os oes angen.

Ystyried effaith systemau ac asiantaethau perthnasol eraill (er enghraifft, iechyd, llysoedd, neu ysgolion), a gweld sut mae modd eu gwella.

Ceisio barn plant sy'n derbyn gofal - mae gofyn i'r gwasanaeth eiriolaeth hwyluso hyn.

Gwahodd cynrychiolwyr o asiantaethau eraill i gymryd rhan fel sy'n briodol.

Arwain a monitro llwyddiant ac ymrwymiad i'r Siarter Rhianta Corfforaethol.

Adrodd yn uniongyrchol i'r Cabinet drwy Adroddiad blynyddol gan y Bwrdd.

Gwahoddir Tros Gynnal Plant (TGP) Cymru i'r cyfarfodydd hefyd. Mae hyn yn galluogi TGP Cymru a Gwasanaethau Plant fel ei gilydd i drafod materion sy'n effeithio ar waith cynnal gwasanaethau yn y gymuned ar lefel strategol, ac i weithio mewn partneriaeth er mwyn sicrhau deilliannau gwell.

7.10 **Panel Mabwysiadu Canolog**

Aelodaeth: (1 cynrychiolydd)

Enw'r Aelod: Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol: S.Rees

Cylch Gorchwyl:

Gwneud argymhellion mewn perthynas â'r canlynol:

- a) P'un a ddylid lleoli plentyn i'w fabwysiadu ai peidio (plant wedi'u hildio);
- b) P'un a fo darpar fabwysiadwyr yn addas i fabwysiadu plentyn ai peidio; a
- c) P'un a ddylid lleoli plentyn gyda darpar fabwysiadwyr penodol ai peidio.

7.11 **Panel Gofal Maeth**

Aelodaeth: (1 cynrychiolydd)

Enw'r Aelod: Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol S Rees

Cylch Gorchwyl:

Gwneud argymhellion ynglŷn â'r canlynol i'r Cyfarwyddwr Cyfadran, Cyfadran y Gwasanaethau Cymuned a Gwasanaethau i Blant:-

- (1) trafod pob cais ar gyfer ei gymeradwyo, ac argymhell p'un a yw unigolyn yn rhiant maeth addas;

(2) pan fydd yn argymell cymeradwyo cais i argymell y telerau sydd wedi'u cymeradwyo, er enghraifft, o ran niferoedd ac oedrannau plant, neu a yw'r gymeradwyaeth yn ymwneud ag unrhyw blentyn penodol a enwir, neu ag unrhyw fath penodol o leoliad;

(3) argymell a yw unigolyn yn parhau i fod yn rhiant maeth addas ai peidio, ac a yw telerau ei gymeradwyaeth yn parhau i fod yn briodol ai peidio;

(i) yn ystod yr adolygiad cyntaf

(ii) yn ystod unrhyw adolygiad arall pan mae darparwr y gwasanaeth maethu'n gofyn iddo wneud hynny

7.12 Grŵp Llywio Diwylliant a Chelfyddydau Strategol

Aelodaeth: (5 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: B. Harris (Cadeirydd), A. Crimmings (Is-Gadeirydd), J. Brencher, R. Lewis a D. Grehan

Bydd yr aelodaeth hefyd yn cynnwys: -

- Cynrychiolydd o Gyngor Celfyddydau Cymru (CCC)
- Cynrychiolaeth Gymunedol

Mae'r Grŵp Llywio Diwylliant a Chelfyddydau Strategol yn cynnwys Aelodaeth drawsbleidiol gyda chynrychiolaeth gan Aelodau'r Cabinet, Aelodau Etholedig, Cyfarwyddwr a swyddogion, a Chyngor Celfyddydau Cymru. Mae'r rolau yma'n hanfodol o ran sicrhau gwybodaeth ddiwylliannol eang, a fydd yn caniatáu i'r Grŵp Llywio drafod materion sy'n effeithio ar y gymuned ar lefel strategol, yn ogystal â gweithio mewn partneriaeth i ddarparu canlyniadau gwell.

Cylch Gorchwyl:

Nod Grŵp Llywio Diwylliant a Chelfyddydau Strategol yw darparu arweiniad a chyngor strategol ar faterion sy'n gysylltiedig â gwasanaethau'r celfyddydau a diwylliant o fewn Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf. Yn benodol, ei fwriad yw rhoi cyngor ar eitemau sy'n effeithio ar Theatrau RhCT, y Llyfrgelloedd a'r Gwasanaeth Treftadaeth. Bydd y Grŵp Llywio yn canolbwyntio ar faterion megis ymgysylltu'n ehangach, cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, cydnerthedd; y Gymraeg; materion yr hinsawdd; iechyd a lles; a datblygu sgiliau o fewn y sector. Caiff pynciau pob cyfarfod eu hystyried ar sail thematig.

Bydd y Grŵp Llywio Diwylliant a Chelfyddydau Strategol yn cefnogi'r ffaith bod y Cyngor yn rhoi Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ar waith drwy gefnogi datblygiad:

- Poblogaeth fedrus;
- Economi gydnerth;
- Trigolion iachach;
- Cyfleoedd cyfartal;
- Cymunedau Cydlynus;
- Cyfleoedd i drigolion fod yn greadigol trwy'r Saesneg a'r Gymraeg a;
- Cyfraniad cadarnhaol at les byd-eang.

Amlder y Cyfarfodydd:

Bydd y Grŵp Llywio Diwylliant a Chelfyddydau Strategol yn cwrdd ddwywaith y flwyddyn. Gellir galw cyfarfodydd pellach ar gais y Cadeirydd.

7.13 **Grŵp Llywio Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant**

Enwau'r Aelodau: Y Cynghorydd M Webber BEM (Cadeirydd)

Aelodaeth: Bydd y Grŵp Llywio'n cynnwys y cynrychiolwyr canlynol:

- Hyrwyddwr Cydraddoldeb
- Hyrwyddwr Amrywiaeth yr Uwch Reolwyr
- Cadeiryddion Rhwydweithiau Staff neu gynrychiolwyr wedi'u henwebu
- Cadeiryddion Gweithgorau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant neu gynrychiolwyr wedi'u henwebu
- Swyddogion Arweiniol o gynlluniau gweithredu penodol e.e. Cynllun Gweithredu Gwrth-hiliol Addysg
- Swyddogion sy'n cynrychioli'r Garfan Amrywiaeth a Chynhwysiant.

Cylch Gorchwyl:

1. Helpu'r Cyngor i gyflawni ei 3 amcan cydraddoldeb fel sydd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor er mwyn sicrhau'r canlynol:
  - Byddwn ni'n ymgorffori cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant (EDI) ym mhob agwedd ar ddarpariaeth ein gwasanaethau.
  - Byddwn ni'n denu ymgeiswyr sy'n cynrychioli amrywiaeth ein cymunedau, gan gyfoethogi ein gallu sefydliadol o ran bodloni ein hamcanion.
  - Byddwn ni'n parchu, gwerthfawrogi a gwrando ar ein holl weithwyr drwy

ymgorffori diwylliant cynhwysol.

- Byddwn ni'n parhau i gynorthwyo â gwaith cyflawni a monitro'r camau gweithredu a nodwyd yn Addewid Amrywiaeth y Cyngor.

Pwrpas y Grŵp Llywio – Mae'r Grŵp Llywio wedi'i sefydlu yn dilyn cymeradwyaeth y Cabinet o Gynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor 2024-2028, er mwyn helpu i lywio darpariaeth yr amcanion cydraddoldeb sydd wedi'u nodi yng Nghynllun y Cyngor.

Amllder: Bydd cyfarfodydd yn cael eu trefnu fel y bo'n briodol er mwyn sicrhau cynnydd yn erbyn darpariaeth y cynllun a rhoi cyfle i drafod diweddariadau brys yn ôl yr angen.

BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS

7.14 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg

Aelodaeth: (1 cynrychiolydd)

Enwau'r Aelodau: Yr Arweinydd, Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol
A. Morgan OBE (Dirprwy – Y Cynghorydd A
Crimmings)

Cefndir:

Yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, daeth cyrff statudol o'r enw Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) i rym o 1 Ebrill, 2016 (gan gymryd yr awenau gan Fyrddau anstatudol blaenorol yr Awdurdodau - Byrddau Gwasanaethau Lleol. Caiff byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus eu sefydlu ar gyfer pob ardal awdurdod lleol yng Nghymru a bydd angen i'r cyrff cyhoeddus sy'n ffurfio'r Byrddau ddangos eu cyfraniad ar y cyd at les yr ardal a'u cyfraniad tuag at y nodau llesiant cenedlaethol.

Cylch Gorchwyl:

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus unedig yw Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf, sy'n gwasanaethu ardaloedd Merthyr Tudful, Pen-y-bont ar Ogwr a Rhondda Cynon Taf. Fe'i ffurfiwyd ar 12 Mai, 2016.

Nod y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yw bod yn brif fforwm arweiniad strategol ar gyfer cynllunio, comisiynu a darparu gwasanaethau sy'n croesi ffiniau sefydliadau ac yn sicrhau canlyniadau gwell i bobl Cwm Taf. Bydd e'n ceisio deall y prif faterion sy'n wynebu pob sefydliad partner, gyda'r bwriad o fod yn Fwrdd mwy tryloyw trwy gyhoeddi data a gwybodaeth am gyflawniad; a bydd yn helpu i drawsnewid gwasanaethau cyhoeddus gan symud o agenda adweithiol i agenda ataliol.

Aelodaeth:

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn amlinellu'r gofynion ar gyfer aelodaeth pob Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, gan nodi strwythur clir. Rhaid bod gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf bartneriaid statudol sy'n cynnwys:

- (a) Y Cyngorwyr a etholwyd yn Arweinwyr Gweithredol ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a Chyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (yr awdurdod lleol) neu'r Meiri etholedig;
- (b) Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig yr Awdurdodau a ddynodir ac a bennir o dan Adran 4 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;
- (c) Naill ai Cadeirydd neu Brif Weithredwr Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf (y Bwrdd Iechyd Lleol ar gyfer yr awdurdodau lleol) - neu'r ddau.
- (d) Naill ai Prif Swyddog neu Gadeirydd Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, neu'r ddau; a
- (e) Prif Weithredwr Cyfoeth Naturiol Cymru

Mae modd i'r unigolion uchod benodi unigolyn arall i gynrychioli'r sefydliad ar eu rhan. Rhaid i bob aelod (a benodwyd yn ffurfiol neu fel arall) fod yn bresennol er mwyn i gyfarfod o'r Bwrdd sicrhau cworwm.

Rhaid i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer ardal awdurdod lleol wahodd y bobl ganlynol i gymryd rhan yng ngweithgarwch y Bwrdd. Rhaid i'r aelodau gwahoddedig yma gynnwys:

- (a) Gweinidogion Cymru;
- (b) Prif Gwnstabl yr Heddlu i ac ar gyfer ardal heddlu y mae unrhyw ran ohoni yn gorwedd o fewn ardal yr awdurdod lleol;
- (c) Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd ar gyfer unrhyw ardal heddlu y mae rhan ohoni yn dod o fewn ardal yr awdurdod lleol;
- (d) person y mae trefniadau a threfniannau o dan Adran 3(2) o Deddf Rheoli Troseddwyr 2007 (Pennod 21) yn ei wneud yn ofynnol iddo neu iddi darparu a chyflenwi gwasanaethau profiannaeth a phrawf mewn perthynas, o ran, ac ynglŷn ag ardal yr awdurdod lleol; a
- (e) o leiaf un corff sy'n cynrychioli sefydliadau gwirfoddol perthnasol (p'un a yw'r corff yn cael ei alw'n Gyngor Gwirfoddol Sirol ai peidio).

Gall pob Bwrdd wahodd partneriaid eraill i gymryd rhan yng ngweithgaredd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus hefyd.

Craffu:

Er mwyn sicrhau atebolrwydd democrataidd gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, rhaid i Bwyllgor Craffu llywodraeth leol dynodedig yr awdurdod lleol graffu ar waith y Bwrdd.

